

חוק ביטול עונש מוות, תש"ט — 1949

1. ביטול עונש מוות.

לא יהא עונש מוות במדינה.

2. מאסר עולם במקום עונש מוות.

(א) כל הוראה במשפט הקיים המחייבת הטלת עונש מוות על רצח, יראו אותה במחייבת הטלת עונש מאסר עולם.

(ב) כל הוראה במשפט הקיים המחייבת הטלת עונש מוות על עבירה מסויימת, פרט לרצח, וכל הוראה במשפט הקיים הקובעת שאדם עבר עבירה מסויימת צפוי לעונש מוות, יראו אותה כקובעת שאדם שעבר אותה עבירה צפוי לעונש מאסר עולם.

(ג) אדם שיש עליו גזר דין מוות ביום היכנס חוק זה לתקפו, יראו אותו כנידון למאסר עולם.

3. עונש מוות על בגידה בשעת חירום.

(א) על אף האמור בחוק זה, אדם שיצא חייב בדין על עבירת בגידה שנעברה בשעת חירום, יהיה צפוי לעונש מוות, אך התנאי לסעיף 42 (1) לפקודת החוק הפלילי, 1936, לא יחול לגבי אדם כזה.

(ב) אדם שהוטל עליו עונש מוות על עבירת בגידה שנעברה בשעת חירום — יומת ביריה.

(ג) בסעיף זה —

„עבירת בגידה“ — פירושה עבירה לפי סעיף 96 לחוקת השיפוט תש"ח², או לפי סעיף 49 או לפי סעיף 50 לפקודת החוק הפלילי, 1936.

„שעת חירום“ — פירושה תקופה שבה קיים במדינה מצב של חירום בתוקף אכרזה על פי סעיף 9(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948³; ו„יום תום שעת חירום“ — פירושו היום שבו נתפרסמה אכרזה לפי סעיף 9(ד) לאותה פקודה, כי חדל מצב החירום להתקיים.

4. מאסר עשרים שנה במקום מאסר עולם.

כל הוראה במשפט הקיים הקובעת שאדם שעבר עבירה מסויימת צפוי לעונש מאסר עולם, יראו אותה כקובעת שאדם שעבר אותה עבירה צפוי לעונש מאסר עד עשרים שנה.

² ע"ר מס' 652 מיום 14.12.36, תוס' 1, עמ' 263.

³ ע"ר מס' 20 מיום ד' אלול תש"ח (8.9.48), תוס' 1, עמ' 105.

⁴ ע"ר מס' 2 מיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), תוס' א', עמ' 1.

5. ביצוע ותקנות.

(א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.
(ב) שר המשפטים רשאי, בתקנות, לתאם את נוסח המשפט הקיים כל תיאום שחוק זה מחייבו.

6. פירוש.

„המשפט הקיים“ — פירושו, בחוק זה, המשפט שעמד בתקפו ערב היכנס חוק זה לתקפו.

ד ב ר י - ה ס ב ר

החוק המוצע בא לבטל את עונש המוות שאפשר להטילו על פי המשפט הקיים על עבירות מסוימות. להבא לא יהיה עונש מוות במדינה, אלא על עבירת בגידה שנעברה בשעת-חירום. ההמתה תהיה בירה.

המשפט הקיים (סעיפים 214 ו-215 לפקודת החוק הפלילי, 1936) מחייב הטלת עונש מוות על רצח. החוק המוצע מבטל לחלוטין את עונש המוות על פשע זה; אדם שיצא חייב בדין על רצח, יוטל עליו עונש מאסר עולם.

כמו כן צפוי אדם, לפי המשפט הקיים, לעונש מוות על העבירות הבאות:

(א) בגידה, לפי הסעיפים 49 ו-50 לפקודת החוק הפלילי, 1936;

(ב) בגידת חייל, לפי סעיף 96 לחוקת השיפוט תש"ח;

(ג) עבירות בנוגע לכלי יריה, חמרי נפץ וכו', לפי תקנה 58 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945.

ל ע נ י ן (א):

סעיפי פקודת החוק הפלילי, 1936, הדנים בבגידה הם חלק מפרק שלם הדן בעבירות שונות נגד המדינה. רבים בפרק זה היסודות שאינם מתאימים לתנאי מדינה עצמאית, והממשלה מתכוונת להביא בפני הכנסת בעתיד הקרוב הצעת חוק אשר יחליף את הפרק הנידון בפרק מותאם לצרכינו. עד אז מגביל החוק המוצע בזה את האפשרות להטיל עונש מוות לפי הסעיפים 49 ו-50 לפקודת החוק הפלילי, 1936, ואינו מתירו אלא על עבירה שנעברה בשעת חירום.

ל ע נ י ן (ב):

החוק המוצע בזה מגביל את האפשרות להטיל עונש מוות לפי סעיף 96 לחוקת השיפוט תש"ח, ואינו מתירו אלא על עבירת בגידה שנעברה בשעת חירום. דין זה נקבע גם בהצעת חוק השיפוט הצבאי, תש"ט—1949, שנועד לבטל ולהחליף את חוקת השיפוט תש"ח. הצעה זו מונחת עתה על שולחן הכנסת.

הממשלה הביאה בפני הכנסת הצעת חוק הגנה ובטחון בשעת חירום, תש"ט—1949, שנועד לבטל ולהחליף את תקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945, במלואן. אך האפשרות להטיל עונש מוות על עבירה לפי תקנה 58 לתקנות אלה מתבטלת כבר עתה לפי החוק המוצע בזה.

פקודת החוק הפלילי, 1936, קובעת מאסר עולם כעונש מכסימלי על מספר ניכר של עבירות, כגון הריגת אדם (סעיף 213), נסיון לרצח (סעיף 222), סיוע לאיבוד לדעת (סעיף 225(2)), שוד (סעיף 228), הצתה (סעיף 317), זיוף שטרי כסף (סעיף 349(1)) ואחרות. מאחר שעונש מאסר עולם יהיה מעתה העונש שיטל על העבירות החמורות ביותר, כגון רצח, בגידה וכו' מן הראוי הוא שהעונש המכסימלי שאפשר להטיל על עבירות קלות מאלה יהיה קל יותר. לפיכך קובע החוק המוצע בזה שכל מקום שהחוק הקיים קובע מאסר עולם כעונש מכסימלי על עבירה מסויימת, יהיה מעתה העונש המכסימלי עשרים שנות מאסר.

ביצוע החוק מסור בידי שר המשפטים שיהא מוסמך להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. הואיל והחוק המוצע מחייב תיאומים טכניים רבים בנוסח החוקים הקיימים, מוענקת לשר המשפטים הסמכות לעשות בתקנות את התיאומים הדרושים.